Duygusal Zeka Yeterlilik Ölçe?i – Ö?retmen Formu B

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Duygusal Zeka Yeterlilik Ölçe?i – Ö?retmen Formu B*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20414

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Duygusal Zeka Yeterlilik Ölçe?i - Ö?retmen Formu B, Demet H. Somuncuo?lu Özerba? taraf?ndan 2004 y?l?nda tamamlanan kapsaml? bir **doktora tezi** çal??mas? sonucunda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle ö?retmenlerin mesleki ba?lamda sergiledikleri duygusal zeka yeterliliklerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, durumlu ö?renme yakla??mlar?n?n duygusal yeterliliklerin geli?imine olan etkisini deneysel olarak inceleyen büyük bir ara?t?rman?n kritik bir parças?d?r.

Form B, genellikle uygulama öncesi veya sonras? ölçümlerde kullan?lan, ö?retmenlerin duygusal fark?ndal?k, öz-düzenleme, motivasyon, empati ve sosyal beceriler gibi temel **duygusal zeka** bile?enlerindeki yetkinlik düzeylerini de?erlendiren bir öz-bildirim arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Duygusal zeka, yeterlilik, ö?retmen, psikometrik araç, doktora tezi, ölçek geli?tirme, situasyonel ö?renme, e?itim bilimleri.

Yazarlar

Demet H. Somuncuo?lu Özerba?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, e?itim alan?nda çal??an **ö?retmen** popülasyonunun duygusal zeka yeterliliklerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu yeterlilikler, ö?retmenlerin s?n?ftaki ö?renci yönetimi, meslekta?larla i?birli?i ve stresle ba?a ç?kma gibi kritik mesleki görevlerini yerine getirme yeteneklerini do?rudan etkilemektedir.

Ölçek, ayn? zamanda, deneysel bir çal??man?n parças? olarak, uygulanan e?itim müdahalelerinin (özellikle **durumlu ö?renme** temelli yakla??mlar?n) ö?retmenlerin duygusal yeterlilik düzeylerinde yaratt??? de?i?imi tespit etmek için bir ölçüm arac? olarak kullan?lm??t?r. Bu, ölçe?in hem betimleyici hem de de?erlendirici amaçlar ta??d???n? göstermektedir.

Yap?

Duygusal Zeka Yeterlilik Ölçe?i, **duygusal zeka** (DZ) kuramsal yap?s? üzerine in?a edilmi?tir. DZ, genellikle duygular? do?ru alg?lama, dü?ünmeyi kolayla?t?rmak için duygular? kullanma, duygular? anlama ve duygular? yönetme yeteneklerini kapsayan dört ana bile?enden olu?ur. Ölçe?in maddeleri, ö?retmenlerin bu dört alandaki davran??lar?n? ve alg?lar?n? hedef

ARABPSYCHOLOGY.COM

almaktad?r.

Ölçe?in faktör yap?s?, ö?retmenlik mesle?ine özgü ba?lamsal yeterlilikleri yans?tacak ?ekilde düzenlenmi?tir. Bu yap?, muhtemelen bireyin kendi duygusal durumlar?n? yönetme (öz-yeterlilik) ve ba?kalar?n?n duygusal durumlar?n? anlama ve etkileme (sosyal yeterlilik) gibi alt boyutlara ayr?lm??t?r.

Geçerlik

Ölçek, bir **doktora tezi** kapsam?nda geli?tirildi?i için, kapsaml? geçerlik (validity) çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Kaynakta spesifik katsay?lar sunulmam?? olsa da, bu çal??malar?n genellikle **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile), **kapsam geçerli?i** (uzman görü?leri ile madde havuzunun uygunlu?unun de?erlendirilmesi) ve muhtemelen ölçüt ba??nt?l? geçerlik (criterion-related validity) analizlerini içerdi?i dü?ünülmektedir.

Özellikle yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in teorik olarak varsay?lan duygusal zeka boyutlar?n? ne kadar do?ru temsil etti?ini istatistiksel olarak kan?tlamay? amaçlam??t?r. Detayl? geçerlik analizlerine, tezin tam metnine eri?ilerek ula??labilir. Geçerlik analizleri, ölçe?in ö?retmenlerin duygusal yeterliliklerini gerçekten ölçtü?ünü do?rulamak için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Kaynak verilerinde do?rudan güvenirlik (reliability) katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak, ölçek geli?tirme standartlar?na uygun olarak, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i analizlerinin tez çal??mas?nda yer ald??? varsay?lmal?d?r. Yüksek bir iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik çal??malar?n?n amac?, ölçe?in ölçtü?ü duygusal yeterlilik düzeylerinin zamana ve ba?lama göre ne kadar kararl? oldu?unu ortaya koymakt?r. Ölçe?in güvenilirli?inin ispat?, elde edilen ara?t?rma sonuçlar?n?n tekrarlanabilirli?i ve bilimsel de?eri aç?s?ndan temel ?artt?r. Güvenirlik katsay?lar?, tezin ilgili bölümlerinde detayland?r?lm??t?r.

Faktör Analizi

Duygusal Zeka Yeterlilik Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü belirlemek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar alt?nda topland???n? ve bu boyutlar?n duygusal zeka kuram?yla ne kadar örtü?tü?ünü ortaya koymu?tur. Ölçe?in Form B olmas?, faktör yap?s?n?n deneysel uygulaman?n bir a?amas?na özgü olarak optimize edildi?ini dü?ündürmektedir.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçek maddelerinin ö?retmenlerin duygusal yeterliliklerini ölçen temel

ARABPSYCHOLOGY.COM

faktörlere ayr?ld???n? göstermelidir. Bu ayr??ma, ölçe?in puanlanmas? ve yorumlanmas? için temel olu?turur ve teorik yap?n?n empirik olarak desteklendi?ini gösterir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme amaçl?, öz-bildirim tipi psikometrik ölçek.

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi (-) olarak verilmi?tir, ancak standart bir sosyal bilimler ölçe?i olarak Likert tipi derecelendirme format?nda (örne?in 5'li veya 6'l? seçenekli) oldu?u varsay?lmaktad?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: E?itimciler/**Ö?retmenler**.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an meslek grubu).

Popülasyon Detaylar?: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü kapsam?nda yürütülen doktora tezine kat?lan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: Uygulama, deneysel bir çal??man?n ön test ve son test a?amalar?nda kullan?lm?? olabilir. Bireylerin kendi duygusal yeterliliklerini raporlamalar?na dayanan bir metodoloji izlenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Duygusal yeterlilik, öz-bildirim, psikometri, e?itim bilimleri, faktör analizi, Likert ölçe?i, ö?retmen yeterlilikleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: demets@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Ölçe?in geli?tirildi?i kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Geli?tirme Y?l?: 2004.

Ölçek, Demet H. Somuncuo?lu Özerba?'?n **doktora tezi** kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?m? için yazar?n izninin al?nmas? gerekmektedir. Akademik ara?t?rmalarda referans gösterilerek kullan?lmas? mümkündür. Ücret bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Ölçe?in geli?tirilmesine dair birincil referans kayna??:

Özerba?-Somuncuo?lu, D. H. (2004). *Durumlu ö?renmenin duygusal zeka yeterliliklerinin geli?tirilmesine etkisi.* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin tam metnine YÖK Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: duygusal-zeka-yeterlilik-olcegi-ogretmen-formu-b-toad.pdf

Duygusal Zeka Yeterlilik Ölçe?i - Ö?retmen Formu B Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tamam?na ula?mak için yazar?n 2004 tarihli doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM